

Nr 439.

Av herr **Hagberg** i Malmö, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 78, angående ändrade bestämmelser om lokalporto m. m.

I proposition nr 78 föreslår Kungl. Maj:t en utvidgning av lokalpostförmånen på landsbygden, så att adressområdet i princip blir lokalportoområde. En sådan utjämning mellan stad och landsbygd i postalt hänseende förefaller vara befogad, och för detta uttalade sig också 1942 års riksdag. I propositionen framföres emellertid också ett förslag om höjning av befodringsavgiften för inrikes brev, som är lokalförsändelse. Medan för närvarande lokalportot utgör för brev om högst 20 gram 10 öre, för brev om högst 125 gram 20 öre, för brev om högst 250 gram 30 öre samt för brev om högst 500 gram 40 öre, skall enligt förslaget lokalportot från den 1 juli 1944 utgöra, om brevets vikt icke överstiger 20 gram 15 öre, om vikten överstiger 20 men icke 125 gram 30 öre samt om vikten överstiger 125 men icke 500 gram 45 öre.

Då inrikesportot 1942 höjdes, hade visserligen inom riksdagen motioner väckts om höjning även av lokalportot med 5 öre i varje viktklass, men dessa motioner bifölls icke av riksdagen, detta i enlighet med hemställan av bevillningsutskottet. I yttrande över motionerna hade generalpoststyrelsen framhållit, att en höjning skulle leda till en avsevärd minskning av antalet lokalbrev. Vidare hade generalpoststyrelsen yttrat, att »därest postverket genom en höjning av lokalportot skulle berövas en stor del av sin marknad på detta område, skulle det säkerligen vid en framtida portosänkning visa sig förenat med svårigheter att återvinna det förlorade». Postverkets självkostnader äro för övrigt av naturliga skäl lägre för lokalförsändelser än för andra försändelser. Under tiden 1885—1918 utgjorde lokalportot liksom vad sedan 1942 är fallet hälften av inrikesportot, vilket enligt generalpoststyrelsens åsikt 1942 (se vidare bevillningsutskottets betänkande nr 3/1942 s. 4) vore mera motiverat med hänsyn till postverkets självkostnader än proportionen 3:4, som skulle inträda vid ett lokalporto om 15 öre.

Visserligen minskas postverkets inkomster med omkring 460 000 kr. genom en utvidgning av landsbygdens lokalportoområden, på sätt i nämnda proposition föreslås, men detta torde knappast kunna motivera en ytterligare beskattning av korrespondenterna i städer och stadsliknande samhällen, vilka hittills avsänt närmare 90 % av lokalbreven.

I förevarande sammanhang måste också beaktas, att postverkets överskott,

som i riksstaten för budgetåret 1941/1942 var beräknat till 10 milj. kr., för 1942/1943 till 30 milj. kr. och för 1943/1944 till 35 milj. kr., i budgetförslaget för 1944/1945 är upptaget till 43 milj. kr., bl. a. såsom en följd av de år 1942 vidtagna portoförhöjningarna. Dessa förhöjningar borde därför räcka för en behövlig och önskvärd justering av lokalportoområdena till landsbygdens förmån.

Beträffande postverkets ekonomiska ställning kan ytterligare följande för tjäna anföras, hämtat ur »Bilaga till 1944 års statsverksproposition. Inkomster å riksstaten» (s. 39/40):

»*Postverket* torde enligt generalpoststyrelsens beräkningar under budgetåret 1943/44 komma att till statsverket inleverera sammanlagt 42,6 miljoner kronor, däri inbegripet ett belopp 1,7 miljoner kronor i vinstmedel från postsparbanken för år 1942. I riksstaten för löpande budgetår är inkomstiteln uppförd med 37 miljoner kronor. Frankoteckensuppbörden, som utgör den övervägande delen av verkets inkomster, har visat en ökning, som under tiden 1 januari—30 september 1943 uppgick till icke mindre än 6,7 procent i jämförelse med motsvarande tid år 1942. Under hela år 1942 uppgick ökningen i förhållande till nästföregående år till 6,1 procent. Härvid är att märka, att uppbördssiffrorna för tiden 1 april 1942—31 mars 1943 reducerats med vad den från och med den 1 april 1942 inträdda höjningen av brevportot kan beräknas ha inbragt, samt att i beloppet för år 1943 icke ingår ersättning för befordran under tredje kvartalet sagda år av försändelser från kristidsnämnderna samt av enskildas försändelser i ransoneringsärenden, vilken ersättning från och med den 1 juli 1943 utgår från särskilda anslag å riksstaten.

— — — —

Mot en sammanlagd summa bruttoinkomster på i runt tal 169 miljoner kronor stå, enligt ett sedermera fastställt förslag till driftkostnadsstat, utgifter på sammanlagt 126 miljoner kronor. Inkomstöverskottet skulle sålunda uppgå till 43 miljoner kronor. Detta belopp antages skola kunna inlevereras till statsverket under budgetåret 1944/45.

Riksräkenskapsverket, som förutsatt att även under nästa budgetår vinstmedel från postsparbanken skola kunna påräknas för statsregleringen, har förordat, att postverkets överskott för budgetåret 1944/45 upptages till i runt tal 45 miljoner kronor.»

Såsom motiv för den föreslagna portohöjningen anför kommunikationsministern bl. a. att ett bifall till hans förslag skulle komma att skapa ett gynnsamt utgångsläge för en framtida övergång till ett enhetligt riksporto, när detta åter kan sänkas från 20 öre till 15 öre. Det enhetliga riksportot är emellertid en fråga för sig, som icke är aktuell nu och näppeligen kan anses motivera de nu föreslagna höjningarna av lokalportot. Då dessa, såsom framgår av det föregående, icke äro nödvändiga eller ens lämpliga med hänsyn till postverkets ekonomiska ställning, bör den ifrågasatta ytterligare beskattningen av korrespondenterna icke genomföras.

Slutligen må framhållas, att den ifrågasatta åtgärden icke synes förenlig

med nu rådande prisstopp, under vilket självfallet taxehöjningar i möjligaste mån böra undvikas.

På grund av vad här ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 78 måtte avslå förslaget om höjning av befordringsavgiften för inrikes brev, som är lokalförsändelse, men bifalla det i propositionen framlagda förslaget rörande viss utvidgning av lokalportoförmånen.

Stockholm den 19 februari 1944.

Erik Hagberg,
Malmö.
